

Datum
2021-04-15

Diarienummer
VON-2021/153.312

Handläggare
Tina Lundin
Tina.Lundin@huddinge.se

Vård- och omsorgsnämnden

Samråd utvecklingsplaner för Kungens kurva, Vårby, Flemingsberg och Sjödalen-Fullersta med fokus på centrala Huddinge - remissvar

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens synpunkter och överlämnar tjänsteutlåtandet, daterat den 15 april 2021, till kommunstyrelsen som sitt yttrande i ärendet.

Sammanfattning

Kommunen har arbetat fram utvecklingsplaner för hur Huddinge kommun ska utvecklas till 2050 avseende Vårby, Sjödalen-Fullersta med fokus på centrala Huddinge, Kungens kurva och Flemingsberg. Planerna visar på en möjlig utveckling av bland annat bebyggelse, infrastruktur och grönska. Syftet är att se till att de delar som sedan byggs bit för bit hänger ihop i en attraktiv och hållbar helhet.

Beskrivning av ärendet

Stockholmsregionen förväntas växa med 30 000 – 40 000 invånare varje år de kommande tio åren. Huddinge behöver använda sin mark på ett effektivt sätt vid byggandet av bostäder, infrastruktur och attraktiva miljöer för boende, näringsidkare och besökare.

Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen (2010:900) ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Översiktsplanen ger vägledning för användningen av mark- och vattenområden, den byggda miljöns användning, utveckling och bevarande. Äldreomsorgsnämnden lämnade synpunkter på aktualitetsprövningen av översiktsplan 2030 den 20 februari 2018 § 19.

För att ge en mer detaljerad vägledning vid framtagande av detaljplaner har Huddinge kommun valt att komplettera översiktsplanen med utvecklingsplaner. Se bilaga 2 – 6.

Förvaltningens synpunkter

Nu aktuella utvecklingsplaner innehåller många goda intentioner när det gäller Socialförvaltningens ansvarsområden.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Socialförvaltningen
141 85 Huddinge

Besök
Gymnasietorget 1

Tfn vxl 08-535 300 00

sof@huddinge.se
www.huddinge.se

Datum
2021-04-15

Diarienummer
VON-2021/153.312

Medverkan i samhällsplaneringen enligt Socialtjänstlagen

Hållbar utveckling har en central roll i dagens samhällsplanering. Det framgår av såväl plan- och bygglagen samt miljöbalken och återspeglas i utvecklingsplanerna. Hållbar utveckling är central utifrån ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt perspektiv. Social hållbarhet handlar om individens upplevelse av delaktighet och tillit till omgivningen. Det finns olika metoder för att mäta social hållbarhet. Exempel på sådana metoder är sociala konsekvensanalyser respektive sociala konsekvensbeskrivningar. Det är inte uttalat i lagstiftningen att en social konsekvensbeskrivning ska göras på motsvarande sätt som det är beskrivet i miljöbalken. Där framgår när och hur en miljökonsekvensbeskrivning ska göras och vilket innehåll den ska ha. För att lyckas med en social konsekvensbeskrivning behöver kommunen formulera en gemensam definition av begreppet social hållbarhet.

Likheterna mellan socialtjänstlagen och plan- och bygglagen är många. Båda lyfter vikten av ett helhetstänkande med fokus på individens bästa; möjlighet till bostad, goda livsmiljöer, trygghet och jämlika förutsättningar.

Hänvisningar till socialtjänstlagens bestämmelse om nämndens medverkan i samhällsplaneringen, eller till nämnden som aktör i dessa frågor, saknas i plan- och bygglagen och dess förarbeten. Hänvisningar saknas även i regeringens instruktion för Boverket som är förvaltningsmyndighet för frågor om byggd miljö, fysisk planering och boende med uppdrag att bland annat verka för ökad kunskap hos kommuner beträffande en hållbar utveckling med utgångspunkt i de sociala, ekologiska och ekonomiska dimensionerna.

I utredningen om ny Socialtjänstlag [SOU 2020:47](#) föreslås att:

2 kap. 3 § plan- och bygglagen kompletteras med ett krav på att kommunen vid sin planläggning ska ta hänsyn till sociala aspekter. Vidare ska översiktsplanen, enligt ett tillägg i 3 kap. 2 § plan- och bygglagen, ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den sociala miljön.

Enligt lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska varje kommun genom riktlinjer planera för bostadsförsörjningen. Syftet med planeringen ska vara att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. Riktlinjerna för bostadsförsörjningen ska i sin tur utgöra underlag för planläggning enligt plan- och bygglagen.

I dag finns problem med så kallad strukturell hemlöshet. Personer med låga inkomster har svårt att bli godkända av hyresvärdarna. En trend som beskrivs i slutbetänkandet om ny socialtjänstlag är att människor utan andra sociala problem vänder sig till socialtjänsten för att få hjälp med boende. Hemlöshet och osäkra bostadsförhållanden skapar i sig sociala problem för grupper och individer. Inte minst gäller det barn som lever i hemlöshet eller i extrem trångboddhet. Det är något som inte ligger i linje med barnets bästa och barnkonventionens övriga bestämmelser. Ytterst är hemlösheten en bostadspolitisk fråga som handlar om hur alla grupper ska hitta en bostad på den ordinarie bostadsmarknaden.

Utredningen (SOU 2020:47) anger också att lösningarna ser olika ut i olika

Datum
2021-04-15

Diarienummer
VON-2021/153.312

kommuner men gemensamt är att de oftast innebär stora sociala merkostnader för kommunerna.

I och med beslutet om en ny lokalförsörjningsprocess har den tidigare kommungemensamma portföljgruppen upphört. Gruppen syftade till förbättrad samordning och planering i tidiga skeden av samhällsbyggnadsprocessen.

Kommunen behöver hitta ett gemensamt arbetssätt och samarbetsformer mellan och inom förvaltningarna för att leva upp till de skyldigheter som åligger kommunen enligt socialtjänstlagen. Dessa frågor har delvis uppmärksammats i utvecklingsplanerna men det saknas kunskapsinhämtning från företrädare för förvaltningar med kunskaper om de sociala förhållandena i olika områden.

Då utvecklingsplanerna är allmänt hållna och saknar en tydlig gemensam struktur lämnar förvaltningen endast övergripande synpunkter för vidare diskussioner utifrån socialtjänstlagens intentioner, utan hänsyn till ansvarsfördelningen enligt kommunens reglemente och delegationsordning för de berörda nämnderna.

Den täta staden

Det finns röster både för och emot den täta staden som den mest eftersträvansvärda formen av boendemiljö.

Vid planeringen av nya områden är det av vikt att anpassa samhället efter olika gruppers särskilda behov och att området blir attraktivt för olika befolkningsgrupper. Därvid bör bland andra: barn, unga, äldre och personer med någon funktionsnedsättning ägnas särskild hänsyn.

Folkhälsomyndigheten anger ett antal faktorer som generellt anses viktiga i boendemiljön:

- Närhet till kommunikationer, grönområden, idrottsanläggningar, barnomsorg och skolor
- Tillgång till hälso- och sjukvård samt daglig service
- Småskalig och varierande bostadsbebyggelse
- Blandning av bostäder, verksamheter och servicefunktioner
- Tillgång till mötesplatser
- Att området upplevs som tryggt

Ur ett barnperspektiv finns forskning som visar att barn mår bäst i småskaliga, lummiga och måttfullt bebyggda miljöer. Den kunskapen bör tas tillvara så att barn även i den täta staden har ytor där de kan vistas på sina villkor. Ytan bör planeras så att vuxna besökare upplever det som att vara inne på någon annans mark och därmed beträder området med respekt för dem som äger rummet, i detta fall barnen. Ett synsätt som ligger i linje med barnkonventionen som numera är en del av den svenska lagstiftningen.

Mångfunktionalitet

Mångfunktionalitet har blivit ett återkommande begrepp inom den kommunala stadsplaneringen. Det finns risk att begreppet inte tolkas och utreds i tillräcklig utsträckning för att i möjligaste mån undvika målkonflikter i den nya stadsdelen.

Datum
2021-04-15

Diarienummer
VON-2021/153.312

Det ligger i sakens natur när många personer ska samsas på samma yta att olika funktioner och aktiviteter kan komma i konflikt med varandra. En viktig fråga i arbetet med en ny stadsdel blir; vilka ska samsas om olika utrymmen och hur påverkar de olika aktiviteterna varandra och de kringboende? Därefter kan prioriteringar och avvägningar göras.

Säker mobilitet

Det är ostridigt att prioritering av gång- och cykeltrafik gynnar såväl folkhälsan som miljön. Samtidigt finns grupper i samhället som upplever en otrygghet i mötet mellan gående och cyklister.

När antalet cyklister ökar i den täta staden ökar kraven på såväl cyklister som gångtrafikanter att kunna läsa av trafiksituationen och göra riskbedömningar för att undvika konflikter och olyckor.

Även om statistik från STRADA (Swedish Traffic Accident Data Acquisition) visar en låg andel skador mellan cyklister och fotgängare syns en överrepresentation när det gäller äldre fotgängare som skadas i kollisioner med cyklister eller på grund av fysiska hinder i gångmiljön.

Medvetna insatser krävs för att minska såväl faktiska som upplevda risker i den nya miljön.

Blåstruktur

Vatten är en viktig tillgång för människor och natur. En bärande princip i miljöarbetet är att inga åtgärder som försämrar vattenkvaliteten får vidtas. För att uppnå detta föreslås ett antal, lösningar för dagvatten som även är estetiskt tilltalande för kommunens invånare.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har tillsammans med Barnsäkerhetsrådet tagit fram information om risker och åtgärder för att förbättra barnsäkerheten vid vatten. Den vanligaste platsen för olyckor uppges vara på badplatser, pooler eller en damm nära hemmet. För att hindra olyckor bör kommunen ta fram en strategi för att säkerställa att nödvändiga säkerhetsåtgärder vidtas.

Tillgänglighet

Samhället ska vara tillgängligt för alla vilket innebär att personer med olika funktionshinder såväl fysiska som psykiska ska kunna inkluderas.

En grupp som ofta glöms bort i samhällsplaneringen är personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som behöver stöd att hantera saker så som: reglering av uppmärksamhet, impuls kontroll och aktivitetsnivå, samspelet med andra människor, inlärning och minne, att uttrycka sig i tal och skrift samt motoriken. Detta innebär att miljön inte får vara för svår att tolka och att antalet syn- och ljudintryck under dagen behöver kunna begränsas.

Bullerstörningar beskrivs som en risk i vissa områden. Definitionen av buller är "oönskat ljud" vilket innebär att den enskilde individens upplevelse avgör om

Datum
2021-04-15

Diarienummer
VON-2021/153.312

ett ljud är buller eller inte. Regler om buller finns bland annat i plan- och bygglagen och miljöbalken.

En viss bakgrundsnivå kan ses som en naturlig del av stadsnära offentliga miljöer, men när nivåerna blir för höga och tränger sig på minskar möjligheterna till återhämtning och vila. Negativa bullereffekter kan enligt världshälsoorganisationen WHO definieras som en förändring i fysiologi eller uppbyggnad som resulterar i en funktionsnedsättning, försämrad stresshantering eller ökad känslighet mot övrig miljöpåverkan. Funktionsnedsättningen innefattar även temporär och/eller långtidsnedsättning av social samvaro.

För att skapa ett mått på ljudets störande eller skadliga påverkan har storheten ekvivalent ljudtrycksnivå införts. Ekvivalent ljudtrycksnivå är en genomsnittlig ljudtrycksnivå under en given tidsperiod. Normal samtalston håller en ljudnivå kring 60 dB(A), vid en bakgrundsljudnivå på 70dB(A) krävs att man höjer rösten för att kunna kommunicera med varandra. Detta innebär att miljöer med en hög bakgrundsnivå försvårar möjligheten att uppfatta och följa med i ett samtal eller ta emot instruktioner. Hörbarheten påverkas ytterligare negativt för personer med hörselnedsättning och lyssnare med annat modersmål.

Ovanstående innebär att parker, idrottsplatser och andra publika målpunkter i bullerutsatta områden inte kan anses tillgängliga eller rekreativa.

En viktig del i tillgänglighets begreppet är att kunna ta del av samhällsinformation. Många personer med synnedsättning kan läsa tryckta texter om texten är tillräckligt stor med god kontrast och logisk layout. När det gäller tillgänglighet på webben planerar kommunen en utbildning för beställare och producenter av webmaterial under våren. Målsättningen är att förbättra kommunens hemsida så att personer med olika typer av funktionsnedsättning lättare kan ta del av informationen.

Det finns ett antal personer i varierande åldrar med funktionnedsättning av olika grad som hamnar mellan stolarna (individen hamnar mellan trygghetssystem och får inte det stöd som personen behöver) i det nya moderna samhället med tät stad där bland annat gång- och cykeltrafik prioriteras. Dessa individer är inte berättigade till stöd från socialtjänsten i form av ledsagare eller andra insatser som en kommun kan bistå med så som färdtjänst eller parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Detta leder i praktiken till att de förutom förlorad självständighet och möjligheten att styra över den egna tillvaron riskerar att bli utestängda från platser och sammanhang som de inte kan nå på egen hand.

Planernas påverkan på befintliga verksamheter

Utvecklingsplanerna för hur Huddinge kommun ska utvecklas till år 2050 visar på en möjlig utveckling av bland annat bebyggelse, infrastruktur och grönska. Syftet är att se till att de delar som sedan byggs bit för bit hänger ihop i en attraktiv och hållbar helhet.

Utvecklingsplanerna kompletterar översiktsplanen vid framtagandet av kommande detaljplaner. Nämnden bereds tillfälle att yttra sig såväl avseende översiktsplanen som utvecklings- och detaljplaner.

Den aktuella lokalbehovsprognosen omfattar åren 2021 – 2029, med utblick till 2035 medan utvecklingsplanerna sträcker sig till år 2050.

Nu föreliggande förslag till ny socialtjänstlag innebär en viss osäkerhet kring hur verksamheten kommer att utvecklas i framtiden.

Osäkerhet föreligger även avseende den nya lokalprocessens påverkan på nämndens verksamhetslokaler då Kommunstyrelsen numera har ansvar för den samlade strategiska lokal försörjningen. Kommunstyrelsens förvaltning svarar för analys och beredning av strategiska fastighets- och lokalfrågor avseende verksamhetslokaler samt bedömningar av förslag till större investeringar, alternativ användning i verksamhetsfastigheter, innehavsstrategi för fastigheter, inhyrningar, omförhandlingar, nybyggnader, ombyggnader och avveckling av verksamhetsfastigheter/lokaler.

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar för att prognosticera och planera sitt lokalbehov med tillräcklig framförhållning för att säkerställa att nämndens behov kan mötas i tid.

Socialförvaltningen har det operativa uppdraget att ta fram en lokalbehovsprognos som ligger till grund för lokalresursplanen som utarbetas av kommunstyrelsens förvaltning. Lokalresursplanen remitteras till respektive facknämnd och beslutas av kommunstyrelsen.

Socialförvaltningens verksamhet i egen regi har idag 456 lägenheter i särskilt boende för äldre och 51 platser i korttidsboende. Motsvarande siffra för funktionshinderområdet är 158 LSS lägenheter.

Med hänsyn till ovanstående kan en närmare analys över hur samtliga boenden berörs av utvecklingsplanerna inte göras.

Efter samråd med berörda verksamheter upplevs utvecklingsplanerna till övervägande del innebära positiva förändringar främst i form av ökad trygghet.

Den nya vägen som planeras för att knyta ihop Flemingsberg och Tullinge kan påverka verksamheten i Björnkulla. Den exakta dragningen, utformningen och trafikbelastningen är inte känd, det får dock antas att en ökad trafikmängd kan leda till att områdets karaktär ändras samt risk för buller och andra störningar i framtiden.

Gemensamt för alla nya områden är att nybyggda lägenheter normalt har högre standard än äldre lägenheter, vilket påverkar bruksvärdet som ligger till grund för hyressättningen. Tillgänglighets- och arbetsmiljöregler innebär att det krävs större ytor och en annan utformning för vissa typer av verksamheter och boenden. Det bör därför tas i beaktande att det kan vara fördelaktigt att behålla äldre välfungerande lägenheter och verksamhetslokaler för att hålla boende- och lokalkostnader nere.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Socialförvaltningen kan inte bedöma de ekonomiska och juridiska konsekvenserna utifrån nu föreliggande samrådsförslag i och med dess övergripande karaktär.

Lotta Wigen
Socialdirektör

Helén Trostemo
Ekonomichef

Bilagor

1. Remissmissiv
2. Sammanfattning av bilaga 3 - 6
3. Utvecklingsplan för Vårby (dnr KS 2018/266): www.huddinge.se/varby2050
4. Utvecklingsplan för Sjödalen-Fullersta med fokus på centrala Huddinge (dnr KS 2018/279): www.huddinge.se/centralahuddinge2050
5. Utvecklingsplan för Kungens kurva (dnr KS 2018/257): www.huddinge.se/kungenskurva2050
6. Utvecklingsplan för Flemingsberg (dnr KS 2018/290): www.huddinge.se/flemingsberg2050
7. Slutbetänkande av Utredningen Framtidens socialtjänst [SOU 2020:47](#) s.439 ff.

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Plan@huddinge.se